

Zakon o transparentnosti tokova javnih sredstava

Članak 1.

Predmet Zakona

Ovim Zakonom uređuje se transparentnost financijskih odnosa između tijela javne vlasti u Republici Hrvatskoj i javnih poduzetnika, odnosno tijela javnih vlasti i poduzetnika s posebnim ovlastima, dostava i čuvanje podataka o financijskim odnosima te obveze izvještavanja Europske komisije.

Članak 2.

Pravna stečevina Europske unije

Ovim Zakonom se u pravni poredak Republike Hrvatske preuzima Direktiva Komisije 2006/111/EZ od 16. studenoga 2006. o transparentnosti financijskih odnosa između država članica i javnih poduzetnika, kao i o financijskoj transparentnosti unutar određenih poduzetnika (SL L 318, 17. 11. 2006.).

Članak 3.

Značenje pojmova

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

– Tijela javne vlasti su državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti, pravne osobe čiji su programi ili djelovanje zakonom utvrđeni kao javni interes te se u cijelosti ili djelomično financiraju iz državnog proračuna Republike Hrvatske ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačka društva u većinskom ili isključivom vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave.

– Poduzetnik je fizička ili pravna osoba koja, bez obzira na pravni status, obavlja gospodarsku djelatnost.

– Javni poduzetnik je poduzetnik nad kojim tijelo javne vlasti izvršava, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju vlasništva, financijskog sudjelovanja u njima ili na temelju propisa kojima su ti poduzetnici uređeni. Smatra se da postoji prevladavajući utjecaj od strane tijela javne vlasti kada ta tijela, izravno ili neizravno, u odnosu na poduzetnika:

1. imaju većinski dio upisanog kapitala poduzetnika,

2. kontroliraju većinu glasačkih prava povezanih s dionicama, odnosno poslovnim udjelima u poduzetniku

ili

3. mogu imenovati više od polovine članova upravnog, rukovodećeg ili nadzornog tijela poduzetnika.

– Poduzetnik s posebnim ovlastima je poduzetnik kojemu je država dodijelila posebno ili isključivo pravo ili povjerala pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa uz naknadu.

– Različite djelatnosti predstavljaju, s jedne strane, djelatnosti poduzetnika s posebnim ovlastima koje obavlja na temelju posebnih ili isključivih prava, odnosno u obliku pružanja usluga od općeg gospodarskog interesa te, s druge strane, sve druge djelatnosti koje poduzetnik obavlja.

– Isključivo pravo je pravo obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom području koje tijelo javne vlasti dodjeljuje samo jednom poduzetniku na temelju propisa ili upravnog akta.

– Posebno pravo je pravo obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom području koje tijelo javne vlasti dodjeljuje na temelju propisa ili upravnog akta, ne vodeći se kriterijem objektivnosti, proporcionalnosti i nediskriminacije, dvojici ili više poduzetnika, ili nekolicini konkurentnih poduzetnika, odnosno pravo na određenom zemljopisnom području koje tijelo javne vlasti dodjeljuje na temelju propisa ili upravnog akta, ne vodeći se kriterijem objektivnosti, proporcionalnosti i nediskriminacije, iz kojeg proizlazi prednost za bilo kojeg poduzetnika ili poduzetnike, a koja značajno utječe na sposobnost bilo kojeg drugog poduzetnika da obavlja iste djelatnosti u istom zemljopisnom području pod izjednačenim uvjetima.

– Javni poduzetnici koji djeluju u proizvodnom sektoru su poduzetnici čije je glavno područje djelatnosti, tj. barem 50% godišnjeg poslovnog prihoda proizvodna djelatnost kako je svrstana prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. u:

1. područje C Prerađivačka industrija,

2. područje E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, odjeljak 38 Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala,

3. područje J Informacije i komunikacije, odjeljak 58 Izdavačke djelatnosti.

– Javna kreditna institucija je kreditna institucija nad kojom tijelo javne vlasti izvršava, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju vlasništva, financijskog sudjelovanja u njima ili na temelju propisa kojima je ta kreditna institucija uređena. Smatra se da postoji prevladavajući utjecaj od strane tijela javne vlasti, kada te vlasti, izravno ili neizravno, u odnosu na kreditnu instituciju:

1. imaju većinski dio upisanog kapitala kreditne institucije,

2. kontroliraju većinu glasačkih prava povezanih s dionicama, odnosno poslovnim udjelima u kreditnoj instituciji ili

3. mogu imenovati više od polovine članova upravnog, rukovodećeg ili nadzornog tijela kreditne institucije.

Članak 4.

Izuzeća od primjene ovoga Zakona

Ovaj Zakon se ne primjenjuje na financijske odnose između tijela javne vlasti i:

– Hrvatske narodne banke,

– javnih kreditnih institucija, kada se radi o pologu javnih sredstava tijela javne vlasti po uobičajenim tržišnim uvjetima,

– javnih poduzetnika čiji je godišnji poslovni prihod manji od 40 milijuna eura u kunsjoj protuvrijednosti tijekom razdoblja od dvije poslovne godine koje prethode godini u kojoj su javna sredstva stavljena na raspolaganje ili korištena,

– poduzetnika s posebnim ovlastima čiji je godišnji poslovni prihod manji od 40 milijuna eura u kunsjoj protuvrijednosti tijekom razdoblja od dvije poslovne godine koje prethode godini u kojoj su ostvarivali posebno ili isključivo pravo ili u kojoj su pružali usluge od općeg gospodarskog interesa,

– poduzetnika s posebnim ovlastima čija je naknada za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa utvrđena za određeno razdoblje na temelju provedenog otvorenog, transparentnog i nediskriminirajućeg postupka,

– javnih kreditnih institucija čiji je iznos ukupne aktive manji od 800 milijuna eura u kunsjoj protuvrijednosti na kraju dvije poslovne godine koje prethode godini u kojoj su javna sredstva stavljena na raspolaganje ili korištena, odnosno godini u kojoj su ostvarivale posebno ili isključivo pravo.

Članak 5. (NN 47/14)

Transparentnost financijskih odnosa

(1) Javni poduzetnici kojima su tijela javne vlasti stavila na raspolaganje, izravno ili preko posrednika, javna sredstva dužni su voditi zasebne račune u okviru svojih poslovnih knjiga iz kojih će biti jasno vidljiv:

– iznos javnih sredstava stavljenih na raspolaganje,

– stvarna upotreba tih javnih sredstava.

(2) Poduzetnik s posebnim ovlastima koji obavlja više različitih djelatnosti, obavezan je voditi zasebne račune po različitim djelatnostima u okviru svojih poslovnih knjiga tako da iz tih računa budu jasno vidljivi:

– troškovi i prihodi povezani s različitim djelatnostima,

– pojedinosti o načinu na koji su troškovi i prihodi dodijeljeni ili raspoređeni na različite djelatnosti,

– zasebna organizacijska struktura za različite djelatnosti.

(3) Iz zasebnih računa iz stavka 1. ovoga članka moraju biti jasno vidljivi osobito sljedeći financijski odnosi između tijela javne vlasti i javnih poduzetnika:

– pokriće gubitaka iz poslovanja,

– osiguranje kapitala,

– bespovratna sredstva, odnosno sredstva koja se vraćaju samo u određenim uvjetima,

- zajmovi dodijeljeni pod uvjetima povoljnijima od tržišnih,
- dodjeljivanje financijskih prednosti odricanjem od dobiti ili naplate dospjelih nepodmirenih novčanih obveza,
- odricanje od uobičajene naknade za korištenje javnih sredstava,
- naknada za financijsko opterećenje koje nameću tijela javne vlasti.

(4) U vođenju zasebnih računa, u okviru vođenja svojih poslovnih knjiga, poduzetnik je obvezan utvrditi i dosljedno primjenjivati jasne i objektivno opravdane politike troškovnog računovodstva za vođenje zasebnih računa i sve troškove i prihode ispravno raspoređivati na različite djelatnosti.

Članak 6.

Dostava i čuvanje podataka

(1) Javni poduzetnici i poduzetnici s posebnim ovlastima dostavljaju Ministarstvu financija podatke iz članka 5. ovoga Zakona do 31. svibnja tekuće godine za prethodnu poslovnu godinu.

(2) Javni poduzetnici koji djeluju u proizvodnom sektoru čiji je poslovni prihod za posljednju poslovnu godinu iznosio više od 250 milijuna eura u kunsjoj protuvrijednosti uz podatke iz članka 5. ovoga Zakona Ministarstvu financija dostavljaju godišnje izvješće i godišnje financijsko izvješće. Izvješća sadrže bilancu, račun dobiti i gubitaka i bilješke uključujući računovodstvenu politiku, izjave direktora, izvješća po segmentima poslovanja i djelatnostima, zapisnike sa sjednica skupština i ostale povezane podatke.

(3) Ako u godišnjem izvješću i godišnjem financijskom izvješću nije jasno vidljivo, poduzetnici iz stavka 2. ovoga članka moraju dostaviti Ministarstvu financija i sljedeće podatke:

- uvjete osiguranja kapitala,
- posebne uvjete vraćanja sredstava,
- kamatne stope, uvjete zajma i osiguranja zajma,
- jamstva koja tijela javne vlasti daju poduzetnicima s obzirom na financiranje zajma, uz uvjete davanja jamstava i naknade koje poduzetnik za njih plaća,
- isplaćenu i zadržanu dobit,
- bilo koji oblik intervencije tijela javne vlasti, a osobito svako odricanje od iznosa koje javni poduzetnik duguje tijelima javne vlasti.

(4) Osim podataka iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, poduzetnik iz stavka 2. ovoga članka dostavlja Ministarstvu financija, na zahtjev, i podatke o svojim transakcijama s tijelima javne vlasti te podatke o transakcijama s drugim javnim poduzetnicima s kojima je povezan.

(5) Poduzetnici iz stavka 2. ovoga članka dostavljaju Ministarstvu financija podatke iz stavaka 2. i 3. ovoga članka u roku od sedam dana od dana objave godišnjeg izvješća javnog poduzetnika na internetskoj stranici Financijske agencije, odnosno najkasnije u roku od osam mjeseci od završetka poslovne godine poduzetnika.

(6) Pri dostavi podataka poduzetnici mogu označiti tajnim sve podatke za koje su to ovlaštteni propisima kojima se uređuje tajnost podataka.

(7) Javni poduzetnici i poduzetnici s posebnim ovlastima i Ministarstvo financija dužni su čuvati podatke čije je dostavljanje uređeno ovim člankom najmanje pet godina nakon završetka poslovne godine u kojoj su javna sredstva stavljena na raspolaganje, odnosno iskorištena, odnosno nakon završetka poslovne godine u kojoj je ostvarivano posebno ili isključivo pravo ili u kojoj su pružane usluge od općeg gospodarskog interesa.

(8) Način i oblik prikupljanja podataka iz ovoga članka propisat će pravilnikom ministar financija.

(9) Ministarstvo financija vodi listu poduzetnika o kojima prikuplja podatke iz ovoga članka, s posebnom podlistom poduzetnika iz stavka 2. ovoga članka, s naznakom njihova poslovnog prihoda u posljednjoj poslovnoj godini.

Članak 7.

Dostava podataka Europskoj komisiji

(1) Ministarstvo financija dostavlja Europskoj komisiji, na njezin zahtjev, podatke iz članka 6. stavaka 1. i 4. ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo financija dostavlja Europskoj komisiji podatke iz članka 6. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona u roku od 15 radnih dana od dana objave godišnjeg izvješća javnog poduzetnika, odnosno najkasnije u roku od devet mjeseci od završetka poslovne godine poduzetnika.

(3) Ministarstvo financija dostavlja Europskoj komisiji podlistu poduzetnika iz članka 6. stavka 9. ovoga Zakona svake godine do 31. ožujka.

(4) Ministarstvo financija dostavlja Europskoj komisiji na zahtjev i dodatne tražene podatke.

Članak 8.

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi Ministarstvo financija.

Članak 9.

Prekršajne odredbe

(1) Novčanom kaznom kaznit će se za prekršaj:

– javni poduzetnik koji ne vodi zasebni račun iz kojeg su jasno vidljivi iznosi javnih sredstava stavljeni na raspolaganje i stvarna upotreba tih javnih sredstava, u skladu s člankom 5. stavkom 1. ovoga Zakona,

– poduzetnik s posebnim ovlastima koji ne vodi zasebne račune po različitim djelatnostima iz kojih su jasno vidljivi troškovi i prihodi povezani s različitim djelatnostima i pojedinosti o načinu na koji su troškovi i prihodi dodijeljeni ili raspoređeni na različite djelatnosti, u skladu s člankom 5. stavkom 2. ovoga Zakona,

u iznosu od 500.000,00 do 1.000.000,00 kuna ako je počinitelj pravna osoba, odnosno u iznosu od 250.000,00 do 500.000,00 kuna ako je počinitelj fizička osoba obrtnik ili osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, odnosno u iznosu od 25.000,00 do 50.000,00 kuna ako je počinitelj druga fizička osoba.

(2) Novčanom kaznom kaznit će se za prekršaj:

– javni poduzetnik, odnosno poduzetnik s posebnim ovlastima koji ne dostavi Ministarstvu financija podatke u rokovima određenim člankom 6. stavcima 1. i 5. ovoga Zakona,

– javni poduzetnik, odnosno poduzetnik s posebnim ovlastima koji ne čuva podatke u skladu s člankom 6. stavkom 7. ovoga Zakona,

u iznosu od 50.000,00 do 200.000,00 kuna ako je počinitelj pravna osoba, odnosno u iznosu od 25.000,00 do 50.000,00 kuna ako je počinitelj fizička osoba obrtnik ili osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, odnosno u iznosu od 10.000,00 do 25.000,00 kuna ako je počinitelj druga fizička osoba.

Članak 10.

Prijelazne i završne odredbe

(1) Pravilnik iz članka 6. stavka 8. ovoga Zakona ministar financija donijet će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Javni poduzetnici i poduzetnici s posebnim ovlastima, osim onih navedenih u članku 4. ovoga Zakona, obvezni su dostaviti Ministarstvu financija u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podatke o njihovoj djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. i njihovu poslovnom prihodu u 2012. godini radi izrade liste i podliste iz članka 6. stavka 9. ovoga Zakona.

(3) Primjena ovoga Zakona ne utječe na obvezu poduzetnika na dostavu financijskih podataka nadležnim tijelima na temelju važećih propisa.

Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 7. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Klasa: 022-03/13-01/112

Zagreb, 5. lipnja 2013.

PODZAKONSKI PROPISI:

Pravilnik o načinu i obliku prikupljanja podataka o tokovima javnih sredstava (NN [93/13](#))